



Aluesuunnittelu / JN

Helsingin seudun liikenne (HSL)
hsl@hsl.fi

Lausunto Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arviointiohjelmasta

Helsingin seudun liikenne HSL on pyytänyt lausuntoa Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman (HLJ/SUMP) arviointiohjelmasta. Samassa yhteydessä on annettu mahdollisuus ottaa kantaa vuorovaikutus- ja viestintäsuunnitelmassa kuvattuun tiedonvälitykseen ja osallistumiseen sekä muuhun suunnitelman valmisteluun. Lausunto on pyydetty toimittamaan osoitteeseen hsl@hsl.fi 28.12.2025 mennessä.

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmassa, jonka tavoite vuosi on 2045, määritellään tavoitteet ja toimenpiteet seudun liikennejärjestelmän kehittämiseksi lähivuosille sekä pidemmälle aikajaksolle. Suunnitelmalla täytetään myös EU:n uudistetun TEN-T -asetuksen mukaisen kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelman (SUMP) vaatimukset. Liikennejärjestelmäsuunnitelma on MAL-sopimuskautta 2028-2039 varten päivitettävän MAL-suunnitelman liite.

Liikennejärjestelmäsuunnitelmalla on toteutuessaan taloudellisia, sosiaalisia sekä rakennettuun ja luonnonympäristöön kohdistuvia vaikutuksia. Vaikutusten arvioinnin tavoitteena on tuoda esiin merkittävät vaikutukset suunnittelun ja päätöksenteon tueksi. Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma on viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (SOVA-laki 200/2005) mukaan ympäristövaikutusten arviointia edellyttävä suunnitelma.

HLJ:n suunnittelualueeseen kuuluu yhteensä 15 kuntaa; Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula, Vihti ja Siuntio. Lakisääteinen liikennejärjestelmäsuunnitelma on viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (SOVA-laki 200/2005) mukaan ympäristövaikutusten arviointia edellyttävä suunnitelma. Suunnitelmaa valmistelevat HLJ-toimikunta ja sen alaiset viranhaltijakokoonpanot ja suunnitelman hyväksyvät HSL:n hallitus ja HSL:n ulkopuoliset KUUMA-kunnat.



Lausunto

1. Suunnittelun ja vaikutusten arvioinnin prosessi: *Miten kehittäisit suunnittelun ja vaikutusten arvioinnin prosessia? Miten prosessi voitaisiin kuvata selkeämmin ja ymmärrettävämmiin?*

Ohjelman valmistelussa on otettu hyvin huomioon kokemukset edelliseltä kierrokselta. Esimerkiksi, prosessin keventäminen, strategisempi suunnitelmaote ja vuorovaikutuksen parantaminen ja uudistetun TEN-T -asetuksen SUMP-vaatimuksen yhteensovittaminen HLJ-suunnitelmaan ovat kiitettäviä. Uudenmaan liitto näkee hyvänä HLJ- ja SUMP-suunnitelmien yhdistämisen erityisesti vahvemman pitkänmatkaisen liikenteen ja logistiikan huomioimisen myötä. Tämä erityisesti merkittävä Helsingin seudulla, jossa kaupunkiliikenteeseen sisältyy merkittävässä määrin mm. kansainvälisiä tavaraliikenteen kuljetuksia.

Uudenmaan liitto pitää kevennettyä MAL prosessia hyvänä ja suunnitelman painotusta aikaisempaa enemmän liikennejärjestelmäsuunnitelmaan. Maakuntakaava määrittää yhdyskuntarakenteen juridisesti seudullisella tasolla, jolloin liikennejärjestelmäsuunnitelmaan painottaminen on luontainen ja lakisääteinen rooli MAL-suunnitelmassa. Uudenmaan liitto kuitenkin pitää tärkeänä, että MAL-suunnitelmassa huomioidaan maankäytön ja liikenteen yhteensovittaminen erityisesti arvioinnin osalta.

Vaikutusten arviointiohjelma on huolella koottu prosessimaiseksi kokonaisuudessa, jossa erityisesti perustelut muutoksille koettiin hyvänä. Kuvat, kaaviot ja aikajana selkeyttävät ja lisäävät ohjelman luettavuutta. Yksinkertainen kokoava prosessikaavio ohjelman liitteenä saattaisi selkeyttää asiakokonaisuutta entisestään.

Uudenmaan liitto jäi pohtimaan pitkäjänteisen seurannan ja vertailtavuuden kannalta muuttunutta MAL-suunnitelman rakennetta ja siten myös vaikutusten arviointia. Ovatko esimerkiksi vaikutukset ohjelmakausien kesken vertailtavissa, vaikuttaako nykyinen rakennemuutos vertailtavuuteen tai onko keskinäinen vertailu ja seuranta tarpeen?

2. Vaikutustarkastelut ja arvioinnin menetelmät: *Miten kehittäisit arviointiohjelmassa esitettyjä tapoja kuvata liikennejärjestelmän kehittämisen merkittäviä vaikutuksia seudulla? Mitä näkökulmia tarkasteluista puuttuu ja mitä on painotettu liikaa? Millaisia arvioinnin menetelmien kehittämistarpeita tunnistat?*

Arviointiohjelmassa on kuvattu muun muassa arvioitavat vaikutukset, arvioinneissa käytettävät työkalut sekä asiantuntijaryhmittymät/-tahot. Uudenmaan liitto toteaa, että vaikutusten arvioinnissa on kiinnitettävä huomioita myös suunnitelmana esitettävien toimenpiteiden tai toimenpidekokonaisuuksien ristikkäisiin vaikutuksiin, ja ne olisi hyvä kuvata mahdollisuuksien mukaan myös arviointiohjelmassa. Epävarmuuksien ja

ristiriitojen huomiointi on tärkeää ja ne ovat nostettu ohjelmassa hyvin esille.

3. Tiedonvälitys ja osallistaminen: *Miten kehittäisit vuorovaikutus- ja viestintäsuunnitelmassa kuvattua tiedonvälitystä ja osallistumista? Minkä tahojen pitäisi erityisesti saada tietoa ja osallistua seudun liikennejärjestelmän suunnitteluun?*

Vuorovaikutus- ja viestintäsuunnitelma on hyvin laadittu, kohderyhmät kattavasti huomioitu ja menetelmät kuvattu. Erityisen hyvä, että asiakirja on päivittyvä ja siinä on jo todettu tiedossa olevat tarkennukset asiakkohtien osa-alueiden edistyessä.

Uudenmaan liitto koki kuvauksen osallistettujen tahojen tuottaman sisällön ja sen vaikuttavuuden kuvauksesta suunnitelmaan nähden jäävän kevyeksi. Toivottavaa on, että osalliset saavat tiedon oman panoksensa vaikutuksista riittävän ajoissa ja oikealla kanavalla

4. Muut kommentit ja huomiot: *Mitä muuta palautetta haluat antaa Helsingin seudun liikennejärjestelmän suunnitteluun ja sen vaikutusten arviointiin?*

Kokonaisuutena vaikutusten arviointiohjelma antaa hyvän pohjan Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arvioinnin toteuttamiseen.

Mari Siivola
aluesuunnittelujohtaja

Jakelu

HSL
Uudenmaan liitto / Kirjaamo